СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 267. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го ЛИСТОПАДА, 1948. No. 267. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 16, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ОЧІ АМЕРИКИ ЗВЕРНЕНІ НА КОНВЕНЦІЮ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

Серед страйку докових робітників на обох побережжях і злученого з тим припинення корабельного транспорту у всі частини світу, скликана річна конвенція Американської Федерації Праці до міста Синсинаті, у стейті Огайо, для складення шляху своєї праці на найближчу мету. Початок конвенції заповіджений на понеділок 15 листопада, а екзекутивна рада, яка відбула передконвенційне засідання в суботу 13 листопада, зазначила, що найважнішою справою під теперішню пору буде переведення чистки А.Ф.П. з комуністичних елементів, у першу чергу в Канаді. Предсідник А.Ф.П. Вилйем Трін і канадський член екзекутивної ради Джордж М. Гарисон заявили, що затії комуністів є „терням у боці" А.Ф.П.

Другою важливою справою буде змагання до скасування теперішнього робітничого закону Тефта-Гартлія і до привернення на його місце колишнього закону Вагнера, який управильняв відносини між робітниками і працедавцями. Цю справу хоче перевести А.Ф.П. вже в місяці березні в новообранім конгресі. На денний порядок першого дня конвенції поставлена промова секретаря праці Морриса Л. Товбина, яка, як загально думають, віддзеркалює погляди адміністрації Трумана у післявиборчім періоді. Саме тому на конвенцію у Синсинаті звертають свою увагу не тільки робітничі, але й інші громадські чинники.

ЖИДИ ВЕДУТЬ ПЕРЕД У БОРОТЬБІ ЗА ПОШИРЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ.

Ню Йорк. — У промові на зібранні Ліги Проти Очорнювання товариства Бнай Бріт, яке відбулося в готелі Пенсильванія, обговорював її директор Бенжамин Р. Епстін проблему антисемітизму й прав людини. Як зразок нерівности прав людини він вказав на новий іміграційний закон, який, на його думку, кривдить жидів і католиків. Він домагався усунення цієї нерівности в такий спосіб, щоб конгрес поширив іміграцію на ширші кола скитальників.

У звідомленні про пляни нового конгресу появилися по радіо вісті, що новий конгрес поправить теперішній закон про іміграцію додатком, який дозволявби на допущення більшого числа нових імігрантів з Европи до Злучених Держав.

ПРИДІЛ ПЕРШИХ ЮНІЙНИХ СТИПЕНДІЙ.

Ню Йорк. — Юнія Амалґамейтед Клотинг Воркерс, приналежна до Конгресу Індустріяльних Організацій, оприлюднює перший приділ стипендій з недавно заложеної Фундації Гілмана у висоті $1,000,000. Перших $30,000 з цього фонду призначено на підтримку рефератів голови Британської Лейбор Парті. Тисячу долярів призначено на нагороду д-рові Франкові П. Грагамові, президентові університету Норт Каролайна. Джейкоб Потофскі, предсідник фундації і голова юнії на місце Гілмана, виявив, що дальші приділи будуть призначені на „суспільно-відповідальну журналістику", світовий мир, поправку відносин між працедавцями й робітниками, права людини і відносини між расами. Мільйоновий фонд склали робітничі юнії, між ними кравецька юнія Амалґамейтед Клотинг Воркерс дала $100,000, а самий Гілман від себе дав $50,000.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО КОНТРОЛЮ ЧИНШІВ.

Вашингтон. — Тому, що з днем 1 березня наступного року вигасає теперішній закон про контролю комірного, уряд заздалегідь приготовляється до переведення нового закона на його місце. Референтом цієї справи в палаті репрезентантів є Тайт Е. Вудс. Він виявив, що буде готовий з новим проектом вже 1 грудня. За його словами новий проєкт міститиме головні постанови з теперішнього закона, а головною точкою буде привернення контролі цін на мешкання в готелях, яку знесено при ухвалі за продовження теперішнього закона в 80 конгресі. Новий законопроєкт передбачує добровільне піднесення чиншів на 15%, якщо власники домів згодяться на продовження контрактів на винайм мешкання поза 1950 р.

Заки новий законопроєкт буде предложений в конгресі, він піде під студії в Білому Домі, а теж буде переданий директорові бюджету.

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ КОНСЕРВАЦІЇ РИБИ.

Вашингтон. — Департамент стейту запросив представників 10 держав на конференцію в справі консервації риби на північнім Атлантику. Конференція відбудеться 26 січня 1949 р. Речник секретаря вияснює потребу конференції тим, що в останніх роках можна було завважати зменшення кількости риби на океані недалеко американських берегів. На конференцію запрошені: Канада, Данія, Франція, Ісландія, Італія, Англія, Еспанія, Португалія, Нова Фундляндія.

ЗА ОБЛЕГЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ ПРЕЗИДЕНТА.

Вашингтон. — Комісія Реорганізації Уряду під проводом бувшого президента Герберта Гувера склала пропраму праці президента, а при цім подбала, щоб звільнити президента від перетяження праці. Між іншими проєктами находиться плян, щоб яких 80 різних федеральних агенцій складали свої звіти не президентові, а тільки секретарям, які входять в склад президентського кабінету. Обовязки віцепрезидента осталися би ті самі, бо вони передбачені конституцією, отже для їх зміни треба окремої поправки до конституції.

Створено Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій

ПАНІ ОЛЕНА КИСІЛЕВСЬКА ВИБРАНА ГОЛОВОЮ. — ПЕРШИЙ СВІТОВИЙ КОНГРЕС ПРИСВЯТИВ БАГАТО УВАГИ РОЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ В БОРОТЬБІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ І СВІТОВОЇ ДЕМОКРАТІЇ ПРОТИ КОМУНІЗМУ І МОСКОВСЬКОЇ АГРЕСІЇ. — МИССИС ПЕЙН ЗАКЛИКАЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРІД І АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ДОПОМОГТИ ВОЮЮЧІЙ УКРАЇНІ ТА ГЕРОЇЧНІЙ УПА. — ВИСЛАНО ПРИВІТИ ПРЕЗИДЕНТОВІ ТРУМАНОВІ, ПРЕМІЄРОВІ МЕКЕНЗІ КІНҐОВІ, АСАМБЛЕЇ ОБ'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВ ТА ПАНІ ЕЛІНОР РУЗВЕЛТ.

Филаделфія, 15. листопада. — В суботу, 13. листопада, закінчились дводенні наради Світового Конгресу Українського Жіноцтва, що відбувались в готелі Аделфія при участі понад 100 делегаток зі Злучених Держав, Канади та европейської скитальщини і численних гостей. Наради, що відзначались діловістю і серйозністю, пройшли у великому піднесенні духа та покликали до життя Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій, головою якої стала 80-літня народня діячка, пані Олена Кисілевська, сеніорка українського жіночого руху. До Тимчасової Управи СФУЖО як заступниці голови увійшли провідниці українських жіночих організацій в поодиноких країнах: Олена Лотоцька (Злучені Держави), Людмила Івченко (Европа), Євгенія Ситник (Канада), а зарезервовано два місця для Бразилії й Аргентини. Члени Тимчасової Управи: Степанія Грицько і Анастазія Волкер (Злучені Держави), Ірина Павликовська і Марія Біляк (Европа), Ольга Войценко (Канада). Друге місце для Канади зарезервовано для Ліґи Українського Католицького Жіноцтва. Зарезервовано теж два місця для Бразилії й Аргентини. Єекретарку вибере з-поміж себе Тимчасова Управа. Кандидаток запропонувала Комісія Матка. Вибір пройшов одноголосно. З усіх рефератів, дискусій та привітальних промов виходило, що жіноцтво, а зокрема українське, затривожене наступом комунізму та Росії. Віддано багато уваги справі допомоги визвольним змаганням України та рятуванню українських скитальників в Европі. З виступів американських бесідників найсильнішою була промова миссис Нетелі Вейлс Пейн, що походить зі старого американського роду і вела в часі війни акцію, відому під назвою „Бонделс фор Бритен", а тепер працює в організації „Камон Коз", якої вона є головою. В своїй щирій, відважній та глибокій змістом промові миссис Пейн дала найвище признання українському народові, що від самої появи большевизму аж по сьогоднішній день веде геройську боротьбу проти комунізму та московської агресії. Вона підкреслила, що її організація і вона сама доложать усіх сил, щоби американський нарід пізнав правду про цю боротьбу України, а уряд, щоб допоміг цій воюючій Україні та її геройській Українській Повстанчій Армії. Зміст цієї промови передала американська преса. Трагічне положення українського народу та його змагання знайшли теж вислів у телеграмах, які ухвалено вислати до президента Трумена, канадійського премієра Мекензі Кінґа, Асамблеї Об'єднаних Держав у Парижі та пані Елінор Рузвелт, якій висловлюється теж подяку за її гуманне відношення до ДП, а в тому теж і до українських скитальників.

Перший день нарад:

В п'ятницю, в годині десятій рано, в залі готелю Аделфія, переповненій делегатками і гістьми, що зїхались на Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, ввійшов ряд пластунок, а як затрубіла пластунська трубка, ввійшли на залю: п-ні Олена Кисілевська та делегатки з Европи, яких повитано гарячими оплесками. Наради відкрито молитвою і привітом п-ні Олени Лотоцької, голови Союзу Українок Америки. Над президіяльним столом виднів великий кольоровий образ української жінки в народному строї (малюнок арт. С. Гординського), яка вказує на американську Статую Свободи. Посередині стола виднів прекрасний образ Божої Матері, привезений зі скитальщини та дарований Союзові Українок Америки від Об'єднання Українських Жінок на Еміґрації. Почесна предсідниця, п-ні Олена Кисілевська, вітаючи цей Світовий Конгрес Українського Жіноцтва пред'явила свою оригінальну легітимацію з 1884 року, як наймолодшої, або 15-річної тоді, першої жіночої організації, Товариства Руських Жінок, заснованої Наталією Кобринською. Яка велика еволюція наступила в історії українського жіноцтва, говорила п-ні Кисілевська, від цеї першої української жіночої організації в Галичині до Світового Конгресу Українського Жіноцтва в Америці! Палкі привіти зложили ще: п-ні Ірина Павликовська, голова Об'єднання Українських Жінок на Еміграції, від українського жіноцтва на скитальщині в Европі та п-ні Євгенія Ситник від українських об'єднаних жіночих організацій в Канаді. Президія Конгресу складалась з таких осіб: Олена Лотоцька (Америка), Ірина Павликовська (Европа), Євгенія Ситник (Канада) — предсідниці. Заступниці: Ольга Войценко (Канада), Олена Штогрин (Америка), Степанія Савчук (Канада), Марія Гоголь (Америка). Секретарки: Дарія Ребет (Европа), Ольга Струк (Америка), Олена Степанек (Америка), а для англійської мови: Меланія Милянович і Люба Дольницька. Було одно місце в президії порожне, прикрашене пшеницею, маком і блаватом та лентами в украніських національних барвах. Це для делегатки — з Рідного Краю.

Потім наступили реферати. П-ні Олена Лотоцька говорила про завдання українських жіночих організацій в часі поневолення української нації та її боротьби за свою державність. П-ні Ірина Павликовська дала широкий образ великанської праці української жінки до війни, та в часі большевицької та німецької окупацій. Коли говорила про катакомби жіночих жертв, уся заля заливалась слізми. Змалювала теж і трагічну картину життя жінки на скитальщині. Про досягнення української жінки в Канаді говорила п-ні Ольга Войценко, починаючи від першої „піонірської" хатки і церковці, а кінчаючи на вихованих Іститутах та численній інтелігенції, що виросла і виховалась в Канаді. П-ні Олена Штогрин мала

(Докінчення на стор. 4-тій)

ВЕЛИКИЙ УСПІХ „БЕЗТАЛАННОЇ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, 15 листопада. — Українська Драматична Група в Ню Йорку, з новим своїм керівником в особі Івана Колосіва, виставила вчора з великим успіхом драму Івана Тобілевича: „Безталанна". В головних ролях виступили: Степанія Тураш (Софія); Люба Терпак (Варка); Катря Гупало (Ганна); Іван Колосів (Гнат); Павло Слободян (Іван) та інші. Це була без сумніву одна з кращих і найбільш вдалих того року імпрез в Ню Йорку, як під оглядом мистецького виконання, так і участи публики, бо у великій залі Скул оф Фешин Дизайн знамениту гру акторів з одушевленням оплескувала приблизно тисяча приявних. Вчорашня вистава переконує, що в Ню Йорку, при відповідній організації, міг би з успіхом вдержатися та розвиватись постійний професійний український театр, маючи на це дві найголовніші передумови: відповідні артистичні сили та заінтересування публики. Ширші інформації про виставку „Безталанної" в чергових числах цього щоденника.

В. КУЗІВ ВЕРНУВСЬ З ЕВРОПИ

Василь Кузів, відпоручник Світової Церковної Ради в Америці й Женеві, що був висланий тому два роки до Німеччини і Австрії для ведення допомогової акції між „Ді Пі", а зокрема між українцями, вернувся по скінченій місії у вівторок 9. листопада ц. р. до Америки. В. Кузів мав нагоду познайомитись докладно зі всіми питаннями, що відносяться до побуту наших скитальців, їхнього незавидного життя та бажання видістатись з таборів і переїхати до вільних країн, де вони могли б знову почати нормальне життя. В. Кузів думає представити в Америці долю українських скитальників перед американськими установами та американським громадянством а зокрема положити цю справу на серці американських українців. Він твердить що українська скитальщина представляє собою надзвичайно цінний елемент який треба обов'язково вирятувати. Дальші його інформації на 2-ій сторінці в цьому числі.

СПРАВА БЕРЛІНА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НА ПОРЯДКУ О.Д.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ВІД БЕЗПОСЕРЕДНІХ ПЕРЕГОВОРІВ ЗІ СОВЄТАМИ ЯК ДОВГО ІСНУЄ БЛЬОКАДА МІСТА.

Париж, 15 листопада. — Два дні тому предсідник Генеральної Асамблеї О.Д. д-р Еватт і генеральний секретар О.Д., Тригве Лі, звернулися зо закликом до чотирьох великодержав, щоб вони „негайно" почали переговори в справі Берліна та поробили всі можливі тільки заходи для її остаточного вияснення і полагодження. У зв'язку з цим представники трьох західних великодержав відбули наради і хоча не подано в цій справі жадного офіційного комунікату, проте з поінформованих джерел заявляють, що західні великодержави не входитимуть в безпосередні переговори зі Совєтами, як довго існує бльокада Берліна. Кінцевого рішення в цій справі ще не винесено, але в дипломатичних колах вважають, що справа Берліна залишиться й надалі на порядку нарад Ради Безпеки, що поступатиме відповідно до потреб та дальшого розвитку в самому Берліні. На випадок загострення положення Рада могла б зійтися на спеціяльну сесію. Зі західного боку заявляється, що ці країни з увагою будуть ставитися до кожної ініціятиви та пропозиції незаінтересованих безпосередньо в справі Берліна членів Ради Безпеки. Подібні запевнення видвигається теж зі совєтського боку.

МАРШАЛ НАТАВРУВАВ ОБЛУДНУ „МИРНУ" ПРОПАГАНДУ СОВЄТІВ.

Париж, 15 листопада.—Минулої п'ятниці секретар стейту ген. Маршал відбув першу за час свого побуту на сесії Генеральної Асамблеї формальну пресову конференцію, натаврувавши головно совєтську „мирну" пропаганду, що має цілком протилежні цілі. Покликуючись на цілий ряд конкретних фактів та на виступи совєтських представників в Генеральній Асамблеї, ген. Маршал здемаскував пропаганду й дипломатичну гру Совєтів, які говорять про мир і думають про війну та які намагаються насамперед підірвати міжнародне становище Америки в світі, щоби тим легше могти самим над ним запанувати.

МОНТҐОМЕРІ ЗАКІНЧИВ ІНФОРМАТИВНО-ОБОРОННУ ПОЇЗДКУ.

Лондон, 15 листопада. — Філд маршал вайкаунт Монтґомері, шеф штабу головнокомандуючих західно-европейського оборонного союзу, вернувся вчора з Брюсель до Лондону, закінчуючи свою інформативну поїздку по західній Европі в оборонних цілях. Він відвідав Францію, Німеччину, Голандію і Бельгію та відбув наради з військовими керівниками в цих країнах, підготовляючи їх спільний оборонний плян.

БРИТАНСЬКА ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИЦЯ ВРОДИЛА СИНА.

Лондон, 15 листопада. Британська престолонаслідниця, принцеса Єлисавета, що минулого року вийшла замуж за дука Единборо, Филипа, вчора ввечорі вродила сина. В офіційному комунікаті сказано, що мати і син здорові. Новонароджений принц є після своєї матері другим з черги кандидатом до британського престолу, відставляючи на третє місце свою тітку, принцесу Марґариту. Народини нового принца стали першою подією дня в британській імпрезі.

ФОРЕСТАЛ ЗАПОВІДАЄ СВОЮ РЕЗИГНАЦІЮ.

Берлін, 15 листопада. — Секретар оборони, Джеймс Форестал, заявив вчора представникам преси на місцевому аеродромі Темпельгоф й на коротко перед відлетом разом з американським військовим губернатором ген. Клеєм до Франкфурту, що він не буде в стані задержати свій теперішній пост в новому американському уряді. Про своє бажання Форестал вже поінформував президента, від якого залежить кінцеве рішення. В Берліні він перебував в інспекційних цілях.

СЕРГІЙ ШТЕМЕНКО НОВИМ ШЕФОМ ШТАБУ СССР.

Лондон, 15 листопада. Московська радіовисильня повідомила минулої п'ятниці про відставку маршала Александра М. Васілевського з посту шефа штабу совєтської армії та призначення на цей пост дотеперішнього його заступника, Сергія Матвійовича Штеменка. Васілевський залишився заступником міністра збройних сил.

КРІЗА УРЯДУ В ГРЕЦІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Атени, 15 листопада. — Минулої п'ятниці коаліційний грецький уряд премієра Темістокля Софуліса подався у відставку з внутрішньо-політичних причин, зокрема з огляду на суперечності, що виникли між коаліційними партіями. Король прийняв резигнацію та доручив формування нового уряду заступникові премієра і міністрові закордонних справ, Константінові Цальдарісові. Його намагання, під цим оглядом ще досі є безуспішні.

ВІСІМ ДАЛЬШИХ ДЕ-ГОЛІСТІВ В РАДІ РЕСПУБЛІКИ.

Париж, 15 листопада.—Вчорашні вибори до Французької Ради Республіки дали Об'єднанню Французького Народу ген. де Голя ще вісім нових членів в цій найвищій дорадчій інституції, збільшуючи їх загальну кількість до 130 на всіх 320. Для абсолютної контролі потрібно 161 місць.

РІШАЛЬНІ ПОДІЇ В КИТАЮ

Нанкінґ, 15 листопада. — В Китаю продовжується між націоналістами і комуністами битва масових армій за місто Сучов, вислід якої може мати рішальний вплив на дальшу долю цеї країни. Докищо, обі сторони повідомляють про свої перемоги. Комуністи мають помітну перевагу.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЛЯНУЮТЬ КОМУНІСТИЧНУ ІНВАЗІЮ

Загально відоме відношення американських комуністів до теперішньої демократичної адміністрації, а зокрема до особи президента Трумана. Тільки завдяки капіталістам міг Генрі Волес вести так довго кампанію проти вибору Трумана новим президентом країни. Комуністи розраховували, що Волес завдасть Труманові й Демократичній партії смертельний удар і тим промостить шлях „третій партій", контрольованій „прогресивними", себто комуністами, сталінськими попихачами. До цього ще можна додати, що лінія була проведена згідно з тим, що передавала совєтська пропаганда. До того сам Сталін помагав підіймати авторитет Волеса як кандидата на президента, щоб тим допомогти йому ще ліпше розбити Демократичну партію та унеможливити усякі вигляди Трумана стати знов президентом.

Ці речі всім нам вже добре відомі. Коли ж нагадуємо їх, то на це є певна причина. Зараз по виборах, як тільки Кремль трохи опамятався з несподіваного вибору Трумана президентом, комуністична пропаганда, що заповідала неминучий його провал, взяла хвіст під ноги і заспівала іншу пісню. Зачала похваляти цей вибір і добачувати в ньому перемогу таких сил в Америці, які є проти совєтсько-американського напруження і політики „твердої руки". За один день Труман перестав уже бути „підпалячем війни", а в Москві в часі недавньої паради з нагоди святкування жовтневої революції не було вже навіть протиамериканських лозунгів. Отже, як виглядало б, настала якась нагла зміна в тактиці Кремля.

Та куди важніше для нас в Америці, себто на домашньому ґрунті, є це, на що звертає увагу колумніст Віктор Різел, добрий знавець робітничих відносин та комуністичної інфільтрації. Отже він пише в „Ню Йорк Пост" з 10 листопада, що „підпольний апарат Комуністичної партії вже викінчив свої пляни, як перевести інвазію на нову адміністрацію Трумана". Він каже далі, що вже за кілька днів, бо від 15 листопада, зачнуть випробувані комуністичні експерти переводити реєстр людей для нових „ячейок" у Вашинґтоні та в цілій країні. Комуністична партія, навчена досвідом, переводитиме це у великій тайні. Не буде ніяких списків осіб крім одного, що буде в найпевніших руках. Інші будуть мусіти вивчити напам'ять прізвища осіб, їхнє заняття, а теж назви вулиць та числа домів. В ячейках теж тільки одна особа матиме повний спис партійних членів. Теж не будуть видавати ніяких партійних карток.

В самому Вашинґтоні комуністи плянують захопити багато місць. Надіються „чистки", з якої скористає робітництво, а що воно не матиме багато осіб на становища „експертів", то це буде доброю нагодою для комунізуючих ці місця захопити, маючи до розпорядимости велике число таких експертів.

Що комуністи вже прилабузнюються до Трумана, видно хочби по тім, що такий Гері Бріджес, завзятий ворог Трумана, що його сильно поборював в часі виборчої кампанії, був тепер у юнії за висланням ґратуляцій Труманові по виборах, кажучи, що „треба дати признання особі, що звела таку важку боротьбу". Не в комуністів шукати за таким джентельменством! Тут пахне чимсь іншим.

Василь Кузів.

Д. П. в Европі

I.

Цілий світ знає, що в Західній Европі є поряд з іншими справами, одна поважна проблема, що її ще й досі не розв'язано: це проблема Д. П., що походять з країн опанованих Москвою. Ця справа має кілька сторін: економічну, гуманітарну і політичну. Мушу ствердити на підставі мого перебування в Европі, що політика американської влади та міжнародних установ, як УНРРА — ІРО, була від закінчення війни з Німеччиною щодо ДП незорієнтована і помилкова. Ті ДП, що були послані на працю в Німеччину із країн західно-европейських, як Франція, Голандія, Бельгія, Данія і т. д., зразу по закінченні війни вернулися з великою радістю в рідні сторони. Інше було із ДП, що походять із країн, які є під пануванням або під впливом совєтської Москви. Охоче верталися на батьківщину чехи, словаки, румуни, мадяри, болгари, югославці. Але й між ДП цих національностей були групи, що вагалися, бо не бажали попасти під комуністичне панування в своїх країнах. Серед поляків була велика неохота вертатися в Польщу, де Москва поставила на чолі свого уряду свою комуністичну експозитуру. Але найбільше небажання до репатріяції виявили ДП із СССР, особливо українці, найчисленніша після росіян нація Совєтського Союзу. Також балтійські ДП — естонці, латвійці та литвини — рішучо відмовилися вертатися в свої країни, окуповані совєтською Москвою

Причина цієї неохоти до репатріяції тепер загально відома: комуністична влада СССР трактує всіх ДП, взятих на роботу в Німеччину, а теж совєтських воєнно-полонених як „зрадників батьківщини". Тих людей послано на примусові роботи, де вони масово вимирають.

Ці люди, що побували в Німеччині та в інших країнах західної і центральної Европи, хоч самі жили в умовах невільничої праці, бачили, що населення в Зах. Европі мало навіть за війни ліпші умовини життя ніж у совєтськім „раю". Ці репатріянти були б отже небезпечними з огляду на нужду і злидні у Сов. Союзі. Тому комуністична Москва рішила їх ізолювати від інших груп населення СССР і цілком їх знищити невільничою працею.

Величезна більшість ДП і полонених з червоної армії, що були в Німеччині, не бажали репатріяції, щоб не попасти знову під терористичну владу комуністичної партії. Ці люди вірили, що демократичні держави, перемігши німецький тоталітаризм, не віддадуть їх знов на поталу тоталітаризмові комуністичному, в якім вони мусіли жити 25 років. На жаль, сталося інакше: окупаційні влади Америки, Англії та Франції в Німеччині докладали всіх зусиль, щоб ДП — громадяни СССР — були навіть проти їх волі репатрійовані. Це робилося способом пропаганди і загроз з боку совєтських офіцерів, що були приділені до устанoв армії Західних держав у Німеччині та в Австрії, а теж через натиск окупаційних властей на ДП, громадян СССР. Цей натиск робили також службовці УНРРА та ІРО при „скринінґах", що провадилися у формі залякування ДП.

Супроти цієї нечуваної в світовій історії політики, що перечить найліпшим традиціям демократичних країн, ДП боронилися різними засобами. Найрадикальнішим засобом оборони перед примусовою репатріяцією були самогубства ДП. Накладали на себе руки, щоб не йти на „родіну", не мучитися в комуністичних катівнях.

Моральні наслідки цієї політики експонентів демократичних великодержав щодо ДП були катастрофальні. Памятаймо: ці люди, живучи під комуністичним терором впродовж чверть століття, мріяли про гуманну демократію, що шанує свободу і людську гідність як найвище добро. Перша зустріч з представниками демократичних великодержав принесла їм страшне розчарування: емісари демократичних держав у Німеччині стали помагачами кривавої московської диктатури, що вимагала для себе людських жертв — ДП. В розпачі нещасливі ДП — українці, білорусини, росіяни, та інші казали: „Знаємо, що Гітлер хотів нас знищити, але його влада мала ту вигоду для нас, що він це робив сам, а не видавав нас на муки московським комуністам".

Полонені совєтської армії в Німеччині, що мусіли вертатися на батьківщину в одчаю заявляли: „Ну, якщо ми уціліємо в Сталіновім пеклі, то нехай памятають, що в разі війни Сталіна з Англією та Америкою ми вже здаватися не будемо; будемо битися до останньої каплі крови, щоб знов не довелося переживати примусової репатріяції".

Це розчарування політикою демократичних великодержав, що по закінченні війни старалися догодити московським деспотам, посіяло серед ДП розчарування в силах та в ідеї демократії.

II.

При кінці 1947 року небезпека примусової репатріяції минула: ІРО взяло під свою охорону всіх ДП, незалежно від території, з якої вони походять. Але одночасно погіршалися умови матеріяльного життя ДП. Зменшено приділи харчування до розміру, що стоїть нижче від пайок для німецької людности. Тіснота в таборових приміщеннях не зменшилася. Хоча ДП виїздять із Німеччини, однак ІРО старається концентрувати ДП в таборах і ліквідуючи менші оседки і зводячи їх до більших таборів. Це пересування великої маси людей з одного табору до другого робиться часто зовсім несподівано, непідготовано. Таке переселювання руйнує ДП матеріяльно (багато з них при переїзді до другого табору втрачає працю) і морально. Особливо терплять при тому школи і наукові установи ДП, що розвинулися з ініціятиви самих ДП, часто без усякої допомоги з боку установ ІРО.

На цей бік діяльности ДП треба звернути особливу увагу, бо представники установ, що опікуються ДП, не хочуть бачити культурної праці ДП і трактують їх як сіру масу робочої худоби, призначеної на розсіяння в світі.

Це понижування людської гідности нещасних ДП найтяжче вдаряє на осіб з високою освітою та з науковими кваліфікаціями: службовці ІРО, люди часто невисокого культурного і морального рівня, намагаються показати свою „владу" над цими ДП, що в своїх країнах грали визначну ролю в науковім або громадськім житті.

III.

Моральний стан ДП з кожним роком і місяцем не поліпшується а погіршується. Як може вплинути на людей приклад поведінки тих службовців ІРО, про яких відомо, що вони нечесно поводяться з довіреним їм майном, призначеним для розділу між ДП. Як можуть ганьбити ДП за хабарництво, підкуп, що дають змогу виїздити з Німеччини не тим особам, що вже давно про це клопоталися, а іншим, які прийшли пізніше, але з значними сумами грошей та з подарунками.

„Нема в світі правди" — такий висновок роблять ДП і байдужніють, відокремлюються в своїм родиннім житті і мріють про той щасливий момент, коли вони виберуться із тих таборів, де вони тратять останок свого здоров'я і своїх нервів.

IV.

„Лінощі — мати всіх пороків". Установа, що опікується ДП неначе свідомо поставила собі завдання приспати серед ДП охоту до праці. Що правда, після довгих літ невільничої праці в Гітлеровій Німеччині, ДП назагал не мали охоти включитися в німецьке народнє господарство. Але тоді слід би було подбати за утворення окремих варстатів праці в самих таборах ДП. Треба було завести примусову перекваліфікацію ДП, особливо, молоді, що виростала без родинної опіки і не має в собі чуття відповідальности. Замість цього, установи опіки над ДП пустили справу „самопасом". Наслідки цього були мало втішні: молодь в таборах ДП замість благотворчої праці марнувала час на гру в карти та участь в торговлі на „чорному ринку", що стоїть на межі зі злочинством.

Це все наслідки безпляновости праці опікунчих установ; в апараті цих інституцій займають відповідальні місця особи, що не розуміють своїх завдань. Вони попріїздили з різних сторін не для допомоги нещасним жертвам війни, а для власної наживи.

(Докінчення на стор. 3-тій)

М. Чубатий.

Українська Національна Рада та українська еміграція

Кілька місяців існування Української Національної Ради в Европі, як політичного представництва української еміграції поза Совєтами, дає можність зорієнтуватися у відношенні українського громадянства до тої нової установи. Слова признання та критики дають також змогу в головних рисах усталити сильніші та слабші сторони тих способів, якими прийшла до життя ця установа.

Назагал слід ствердити, що Українська Національна Рада найшла прихильне приняття серед українського громадянства, бо кожен українець чи українка з почуттям відповідальности за долю української нації розуміє, що така установа, яка репрезентувала б політичні змагання української еміграції безпосередньо, а посередньо політичні стремління української нації, була конечністю.

І це не дивне, бо ж ми живемо в часах таких непевних і таких важних у далекосяглі наслідки, що кожен хоч трохи думаючий член українського народу мусить добре призадуматися, чи валити це, що безпеpечно є творче і корисне для визволення українського народу. Навіть ці нечисленні політичні групи, що ще є поза Українською Національною Радою, в першу чергу гетьманська організація, в засаді признають не тільки потребу Української Національної Ради, але навіть ясно виявляють охоту вступити в її члени під деякими умовинами.

Повстав раз такий чинник, така всенародна установа, так нам треба її берегти і за всяку ціну дбати про це, щоб ця установа стояла на висоті свого завдання, щоб її авторитет ріс а не зменшувався.

Дбаючи, одначе, про авторитет Української Національної Ради це не значить потакувати у всему, що там діється і в якому напрямі розвивається її діяльність. Українська еміграція, зокрема ці люди, що висловлюють її публичну опінію в пресі, не мають відгравати ролі преторіянців, що тільки перепечатувати будуть самі похвали та святочні заяви. Публична опінія мусить ставитися теж критично до тої всеукраїнської установи, одначе з великою журбою не тільки за її втримання, але також за її поліпшення.

Українська Національна Рада штучно не втримається, коли вона не буде можливо найдоскональше віддзеркалювати настроїв та політичних думок загалу української еміграції. Це основна засада та домагання до Української Національної Ради. Якщо ця установа буде замикатися в відокремлених гуртках та віддалятися від політичних відчувань загалу української еміграції, тоді вона поволі зависне в повітрю і хоч її ніхто свідомо не валив би, вона сама завалиться силою своєї ізольованости від загалу.

Ми, живучи далеко за морем, маємо змогу більше безсторонно підходити до Української Національної Ради. Ми призвичаїлися на вільній землі Вашингтона до права громадянства критикувати установи, очевидно з метою скріплювати їх та усувати недомагання, а не валити.

Офіційне становище американських українців до Української Національної Ради є вповні позитивне, що стверджено у відповідних постановах Українського Конгресового Комітету та Пан-Американської Української Конференції. І це саме уповажнює автора тих стрічок, як члена тих установ, висловити свої уваги про У. Н. Раду, з одиноким бажанням: поліпшити та скріпити її.

(Докінчення на стор. 3-тій).

М. Брадович.

ЧУЖИНОЮ

13)

Може це була зухвалість недосвідченої частини нації, що прокинулась до нового життя, може це була наївна віра в непереможність власних ідей та ідеалів, в їх перемогу над матеріяльними силами противників, чи лише безглузда надія переконати їх, що походила з цілковитого незнання їх антінаціонального єства. Він викликав в своїй уяві і перед широко розкритими, задивленими в нього і його минувшину очима його молодої слухачки трагічні постаті ще живих мерців і примари недавно зліквідованих керманичів „харківської" України, він змальовував розпучливі блукання національно - політичними манівцями визначних українців, затроєних московськими впливами, витвореними протягом двох соток років. Їх відворот утруднювали, чи й робили неможливим, несчислимі юрби тих, що попрямували легкодушно за ними і обтяжали їх сумління відповідальністю. Безпорадність, спричинена браком яскраво окресленої ідеології, звичайний страх за себе й інших перед традиційним терором Москви, безглузда надія перечекати лихоліття й покликання на „непереможні обставини" підкопували рештки спротиву й провадили до самогубства чи остаточного підпорядкування владі ворогів...

Юнак не хвалився тим, що спромігся полишити табор ворогів і поневолених ними українских братів, але дякував своїй досить виїмковій долі, що витворила в нім і навколо нього умовини порятунку. Випадкові обставини зробили чинною його тугу за далеким і невідомим, допомогли йому вирватися з того отруйного духового оточення, в якім перебувала в значній мірі деяка частина й української інтелектуальної верхівки. Він визволився з-під гіпнози „вищости російської культури", якій підпадало багато українських молодиків, просто не маючи досить чого читати у власній мові, спираючись, хоч і на чужу, але справжню культуру.

В тихім повітовім місті Чернигівщини, що розляглося широко над багнистою річкою, заприязнився він на гімназіяльній лавці з сином свого вчителя французької мови, тринадцятьлітнім Гастоном, і буваючи часто в хаті його батьків, вивчив непомітно мову Молєра. З Гастоном наслідували вони на човні і в непролазних очеретах пригоди дітей Капітана Гранта, шукали в ближніх лісах скарбів Монте Крісто, перебували в ролі мушкетерів і знаходили в директорі гімназії безсумнівну схожість з великим французьким кардіналом. Коли пізніше прийшла цікавість і до Євгена Сю, Віктора Гюґо пізнішої французької літератури, був хлопець урятований від розкладових впливів Пушкіних, Турґенєвих, Толстих та інших співців московського імперіялізму на кріпацьких спинах, також як і віт перекладів на „загально зрозумілу" мову.

Слухачці не було легко уявити підлітком її великого юнака, але вона була ще й сама відносно недавно дитиною, щоб бути в стані пережити разом з ним спомини його дитинства, хоч і було воно дуже відмінним від її власного, що припало вже цілком на бурливу добу війни й національної української революції.

Приставши до визвольного українського руху зовсім момодим хлопцем не потрбував Дмитро протиставляти убогу кількісно українську культуру „багатій" російській, як це мусіла робити переважна більшість освічених українців, а й мав спроможність порівняти ідеологічну убогість безтрадиційної московської літератури з безмірними скарбами французької та деяких інших европейських літератур. Ґрунтовне знання одної світової мови викликало в нім стремління опанувати й інші. Набуте в гімназії невелике знання німецької мови поглибив він вже в часі війни, англійську почав він вчити вже будучи „дипломатом". Але й двох мов вистачило йому, щоб набути цю гідність та видобутися з меж СССР в часі лютовання воєнного „комунізму". Зазнайомлення з українцями закордоном, а особливо з західними українцями з діда й прадіда, викінчило формування його національного єства, а разом з тим підвищило той мур, який відокремлював його від московських панів.

— Я чув до них зимну ненависть, казав він. І дівчина побачила вперше майже жорстокий вираз на звичайно лагіднім обличчі, і простягла мимоволі долоню, щоб стерти його.

— Ця ненависть не виривалась назовні, тому її можна було добре крити, пояснював він. Вона не перешкоджала мені спостерігати розважно найогидніші московські чини на чужих землях, вибухи в театрі чи церкві, розрухи й спалення Палацу Справедливости у Відні, широко закроєні провокації в Польщі, шпіонажу в усіх державах, що втримували „дипломатичні" зносини з Москвою, підкуп преси, розклад суспільного життя, затроєння робітничого руху, плянове загострення політичних конфліктів між поодинокими державами та багато інших. Я був в стані досліджувати спокійно єство наших ворогів, їх хиби й таємниці їх руїнницької потуги, джерела їх отруйних впливів на українців та інші народи, в яких вони бачили лише сучасних чи майбутніх своїх невільників. Я був разом з ними, але й поза ними та понад ними, я бачив висліди московської чинности на інших, будучи самий забезпечений проти неї. Я хотів використати своє виїмкове становище, щоб набути знання ворогів, яке небагато українців могли б мати, хотів передати це знання іншим, витворити певний засіб проти духової московської отруї.

(Дальше буде).

ВИ ОДЕРЖАЛИ СЬОГОДНІ „СВОБОДУ"? А ЧИ ВИ ВИСЛАЛИ ЇЙ ВЖЕ СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ, ЩОБИ ВОНА МОГЛА ПРИЙТИ ДО ВАС ТЕЖ ЗАВТРА?

Д. П. в Европі

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Нестерпність життя ДП доходить до найвищого ступня при переселюванні в інші европейські або заокеанські країни. Деякі країни беруть тільки молодих, здорових мужчин. Тому часто мужчини мусять виїздити самі, лишаючи своїх жінок з дітьми або наречених у Німеччині. Легко догадатися які з того випливають наслідки: розриваються родинні звязки, старші члени родин і діти, що потребують допомоги, лишаються без засобів для прожитку в Німеччині. При переселюванні знущання службовців над ДП виявляються в різних формах. Робляться ревізії речей і всього майна ДП. Коли службовці ІРО помітять у кого із ДП цінні речі, то всяким способом гальмують його переселення, поки нещасливий не догадається і не „подарує від щирого серця" своїх цінностей відповідним особам. Тоді переселення уможливлюється. (Це не виняткові факти, а звичайні явища, про які всі знають, тільки з відомих причин, бояться їх довести до загального відома).

Коли вже переміщена особа закінчить усі митарства і їде транспортом через кордони Німеччини, то й тут на неї чекають неприємні несподіванки. Коли ДП має при собі цінний годинник, фотографічний апарат чи щось інше, що подобається контрольній службі на кордоні, то ці речі, без дальших розмов, переходять до рук службовців. Уважається за бажане, щоб ДП залишив Німеччину в „облегшеному" стані, без усякого майна, найкраще напівголий. Що таке трактування ДП як осіб „нижчої раси" не поліпшує їх морального стану, ясно кожному.

Невідповідне трактування ДП в таборах Німеччини та Австрії деморалізувало певну частину мешканців, зокрема тих, що виконують функції службовців ІРО. „Тільки дурень не краде" — таке переконання ширяться в апараті ІРО. Коли читаємо в пресі про застрашаючі розтрати і мальверзації в апараті УНРРА — ІРО, що доходять до сотень мільйонів долярів, то не забуваймо, що ці крадіжки пошкодили матеріяльний стан і здоров'я ДП, що живуть у таборах. Але не тільки це; такі вчинки поглибили морально-політичну кризу серед ДП, вони посіяли в цих людях — жертвах тоталітарних режимів, байдужність, зневіру і пасивність.

Замість виховати в цих людях чуття своєї персональної гідности, віру в мораль і право, що потоптувались диктаторськими режимами, апарат опікунчих установ підкопує елементи демократичного світогляду між ДП і цим творить грунт для діяльности всякого роду розкладових елементів і комуністичної агентури серед ДП.

Подаю ці свої спостереження в загальній формі. Міг би подати також конкретні факти з життя української національної групи ДП. Ще не все втрачено: можна при бажанні багато лих направити, але для цього треба певного обдуманого пляну і рішучих людей високоморального рівня, готових радикальними заходами зліквідувати нелад і беззаконство, що так тяжко відбивається на долі жертв війни — ДП в Европі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Листопадове Свято.

Краще б воно було, коли б така українська громада як шікаґовська святкувала світлі роковини нашого минулого обєднано, бо в тому їх великий виховний засіб. На жаль воно тут так не є і від довшого часу листопадові імпрези відбуваються у двох залях і то віддалених усього два бльоки від себе. Не місце тут і входити у причини, чому воно так діється. Слід тільки ствердити, що воно не гаразд.

Хочемо сказати декілька слів про свято, яке відбулось у неділю, 31. жовтня ц.р. у церковній галі церкви св. Миколая заходом гр. кат. парохії і нових імігрантів, згуртованих у Т-ві „Українська Громада".

Свято зачалось американським гимном, відспіваним церковним хором під управою п. Д. Іванкова. Опісля хор цей відспівав ще три пісні м.і. „Ой зійшла зоря" і „За Україну". Виконання було вповні вдале.

Образ подій з-перед 30-ти літ подав у річевому рефераті п. Я. Берестянський. На програму свята склались крім того деклямація молоденької М. Духанської „Над могилою стрільця", поеми „Доба", яку з чуттям продеклямувала п. М. Смітюх, і „Сонети про волю" у гарній експресії п. С. Орищука, дальше дует у виконанні п.п. Д. Литвина і Д. Іванкова, та сопранове сольо знаної зі своїх мистецьких виступів лявретки місцевої консерваторії п. Л. Опиханої.

Одною з атрактивних точок свята був перший виступ нового зорганізованого хору при Т-ві „Українська Громада", що обєднує нових імігрантів, під дир. п. В. Войцеховського. Хор запрезентував себе як на недовгу підготовку як найкраще і побажати б йому тільки, щоб хористи у співпраці з диригентами продовжували розпочате діло.

Хор той відспівав вязанку стрілецьких пісень, За рідний край" та „Коли ви вмірали".

Одним із мінусів імпрези була жахливо неакустична заля, яка відбирає усі вальори вокальним виступам.

Дуже приємно вражала мистецько прибрана сцена прапорами, тризубом, ці схрещеними шаблями і мазепинкою на почесному місці.

Успіх цього під кожним оглядом удалого свята підносить і його матеріяльний вислід. На заклик о. ігумена В. Андрейчука ЧСВВ приявні зложили — як висказався о. ігумен у свойому слові — „на живий памятник" — на скитальців — квоту 454 дол.

М. Б.

НЮАРК, Н. ДЖ.

З похорону на допомогу скитальцям.

Дня 23. жовтня 1948 р. розпрощалася з тим світом бл. п. Катерина Настюк, довголітня вдова, яка вигодувала своїх трьох синів і вивела на добрих громадян. Була вдовою теж зі щедрих жертв. По тяжких трудах хороба прикувала її до постелі. Вона вилежала три літа, не встаючи аж до смерти. Добрі сини, Василь з дружиною Марією, Іван з дружиною Анною і Андрій, віддали своїй матері гарну останню прислугу. За упокійну Службу Божу й похоронний обряд в українській катол. церкві, відправив о. В. Краевський, який виголосив чутливу прощальну проповідь. По повороті з цвинтаря відбулась в Українській Централі перекуска, в часі якої виголосили промови: Т. Каськів, Г. Дідоха, В. Сидорович, І. Настюк і Марія Настюк. При кінці п. Т. Каськів завізвав присутних до збірки на наших скитальців.

Жертвували по $5: Іван і Анна Настюк, Йосиф Базарніцький, Анна Левіцька, Віктор Фесолович; по $2: Т. Каськів, В. Настюк, В. Седорович, Т. Гладкий, С. Боднар; по $1: А. Настюк, М. Стахура, К. Сута, Лесьо, Г. Корніцький, І. Дідоха, Г. Дідоха, І. Маруськ, Й. Ґульдевич, С. Присяжний, А. Віник, Л. Слободюк, Ксеня Базарніцька, Ф. Вольтесбергер, А. Швець, А. Сайкевич і Г. Настюк. Решта дрібними; разом $48. Цю суму віддано до запомогового комітету.

Всім жертводавцям щира подяка, а покійниці хай буде земля пером.

Приятель.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

З весільної забави на народні потреби.

Минулого місяця відбулось весілля Миколи Гляздика, сина Миколи і Марії Гляздик, з Марією, донькою Пилипа і Ірини Стойко. Коли молодята повернули звесільної подорожі в укр. прав. церкві відправлено Службу Божу за їх здоровя і щастя, по якій відбулась гостина в парафіяльній галі. Секретарка Комітету Злучених Організацій, п-ні Вецал, попросила о. А. Берика до слова, а цей візвав присутних зложити лепту на народні цілі. Переведено збірку, котра принесла $36, яку так розділено: $18 на Академію Укр. Прав. Церкви; $18 до місцевого допомогового комітету. Гелюся Гляздик додала $2, так, що переслано до ЗУАДКомітету $20.

Жертвували: Родина Гляздик $12; по $2: П. і І. Стойко, П. К. Гук, А. П. Королишин, Г. П. Шевчук; по $1: о. А. Берик, М. Яцишин, М. Маленчук, Ф. Гнецко, А. Самборська, М. Бровчук, Т. Чагарин, Т. Паньків, М. Карась А. Ганчарик, Р. Копитко, М. Кінаш, Н. Герман, А. Ґурняк, А. Радимська, Й. Кава, К. Сулима, Р. Вецал.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На вічу, що відбулось 1-го серпня 1948 р. в Нюарку, Н. дж., жертвували: Українська Централя $50; Союз Українок $25; М. і Т. Шумейко $15; Бр. Пр. Тройці, Т. Каськів, І. Гинда, А. Левіцька, А. Будник, І. Дацковський, В. Псуй по $10; П. Цап, І. А. Настюк, К. Кучер, о. Д. Савка, Степкович, Буряк, В. Лісковик, С. Шумейко, П. Халупа, С. Боднар, А. Віник, М. Стиранець, М. Брунька, М. Лагіш, Д. Іванчик, П. Довжинський, Д. Баніт, Д. Кізима, Р. Калакура, В. Крук, Т. Гаврилюк, В. Салабун, М. Андрушко, Ю. Прокопович! М. Стець $4; Ю. Гашук, А. Ількiв по $3; М. Леськів, Ю. Гулька, А. Білас, М. Грицак, Г. Максимич, М. Коваль, А. Швець, Л. Слободюк, Д. Павлусь, Г. Корніцький, А. Стрижак, П. Петровський, І. Фурда, В. Броцький, В. Севанек, О. Матяк, М. Шкільний, А. Старожитник по $2; А. Андреюк, М. Демків, І. Пущак, В. Роговський, Е. Лисик, А. Салабун, Ф. Антошик, Е. Коцур, В. Гувлют, М. Драч, Т. Славський, М. Назар, Ф. Шугало, М. Кочман по $1. — Разом зібрано $340.

Українська Національна Рада та українська еміграція

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Міжнародне положення української справи є того роду, що на еміграції найшлися провідні люди української нації. Вони мають повне моральне право говорити в імені українського народу, що живе під окупацією, одначе кожна еміграція мусить все мати на увазі, що вона є тільки малою частиною кількох десятків мільйонів українського народу, який сам вирішувати ме свою долю. Еміграція є тільки речником українського народу, а не його господарем. Сам український нарід буде вирішувати свій лад, коли здобуде волю. Сам він скаже, чи схоче жити в монархії чи республиці, чи хоче мати такий чи другий економічний порядок.

В дальшій консеквенції, з тої правди виходить, що Українська Національна Рада не є повно-правним українським парляментом, а її Виконний Орган не є урядом Української Нації на вигнанні. Сама Національна Рада та її Виконний Орган того дотепер не сказали, але преторіянці, близькі тих установ, таке становище в своїй пресі нераз займають. Проти того треба виступати з різних причин та в інтересі успішного визволення української нації.

По-перше, установа українського уряду, хоч би найбільше тимчасового, в теперішну хвилину серед найбільше авторитетних кругів демократичного світу, з яким український нарід звязує свою долю, може принести більше шкоди ніж користи. Та форсування деким з-поза Української Національної Ради перемінити її в правильний парлямент України а її Виконний Орган в тимчасовий уряд є теж з внутрішніх причин шкідливою роботою.

Не слід забувати, що на українських землях існує українське підпілля, існує Українська Повстанча Армія, які вже нині в якійсь малій мірі виконують функції української державної влади на рідних землях. Немає сумніву, що на випадок світового конфлікту, коли прийшла б пригожа хвилина, щоб повстав український уряд на вигнанні, то в нім поважну ролю грати мусять ці революційні чинники.

Політичне представництво української еміграції — У. Н. Рада — мусить приняти за своє становисько Мойсея, що довів жидів до межів обіцяної землі, Ханаану, та сам не увійшов там. Якщо не буде подібного настановлення, праці з чистої любови для визволення батьківщини, тоді УНРада не сповнить своїх завдань, але все буде плутатися серед постійно назріваючих конфліктів.

Українська Національна Рада повстала як коаліція партій більше та менше популярних серед українського народу. Ніхто не знає, чи деякі з них взагалі мають ще своїх сторонників на рідних землях. Фактом є, одначе, що розділ мандатів УНРади поміж теперішню коаліцію не вповні відповідає справжнім відносинам сил в українським політичним світі. Коли УНРада хоче дістати твердшу підставу, вона мусить якимось способом уподібнити свій склад до політичних настроїв переважаючих серед еміграції. Не мусить це статися негайно, але треба до цього конечно прямувати.

Склад Української Національної Ради поділений щодо числа мандатів на чотири рівні сектори, консервативний, соціялістичний, демократичний та націоналістичний. Хто знає політичний уклад серед українського громадянства, а тим самим і еміграції, признасть, що такий уклад УНРади не є вірним відзеркаленням політичних сил, діючих на еміграції. Бракує для прикладу навіть місця для групи християнської демократії, що нині є рішальним чинником в Франції, Італії, Бельгії, Голяндії та Німеччині. Християнська демократія соціяльно часто доволі ліва, хоч з европейським соціялізмом не погоджується на тлі його матеріялістичного світогляду, істотного марксизмові.

Християнсько - демократичний рух був сильний в Західній Україні перед 1939. Український Християнський Союз, оснований митрополитом Шептицьким мав десятки тисяч членства та свої пресові органи. Членами могли бути одинаково добре католики як і православні, подібно як є в Німеччині, де християнська демократія є католицько-протестантським, політично - суспільним рухом. Той політично-суспільний рух Західної України нині в УНРаді не заступлений. Віримо, що він найшов би тисячі прихильників і серед православних братів зі Сходу.

Не кладемо цего у вину організаторам УНРади а радше діячам того руху, яких є десятки на еміграції. Якщоб цей політичний напрям мав свої репрезентантів, тоді не було б випадків християнських екстремістів та може й несущих закидів, що УНРада не має християнського духа.

Ще зазначу, що й особовий склад УНРади та її Виконного Органу слід достосувати до потреб української політичної рації, беручи під увагу спосібности та патріотизм поодиноких осіб, а теж і це, що їм прийдеться працювати серед демократичного світу, зокрема англосаського, що має тепер рішальний голос у світі.

Робимо всі ці заваги в тій вірі, що провідні люди УНРади будуть прямувати до того, щоб недомагання Української Національної Ради усувати та їх можливо зовсім зліквідувати.

ЩОБ ЗАОЩАДИТИ ПАЛИВО!—Стенографістки — американки і німки — мусять обвивати коліна коцами, бо в Берліні вже зимно, а треба щадити вугілля. Це, очевидно, в західній частині Берліна, що є під американською контролею, а тим самим і під блокадою Советів.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 18.

Відділ:	Жертва:
Олена Кояй, предплатниця	$ 5.00
Alex Pityk, передпл.	3.00
Сергій Шлопак, передпл.	3.00
Марія Березовська	3.00
Василь Саїв, передпл.	2.00
Андрій Супіяно	2.00
Анна Ремінник	2.00
Михайло Сарабин	2.00
Antoniczuk Andrew	2.00
8 Wladimer Harasimow	2.00
20 John Pidperyhora	2.00
21 Peter Sadowitz	2.00
36 Justyna Lysa	2.00
37 Ewa Kowalczuk	1.00
62 Михайло Черкас	2.00
67 Іван Патуляк	2.00
67 Yaremy Korotash	2.00
102 Михаїл Кліщинський	2.00
103 Brendzej Nicholas	1.00
127 Theodore Krywy	10.00
127 John Sukmanowski	2.00
130 Іван Либа	5.00
133 Lyn Makar	2.00
142 Михаїл Костів	2.00
158 Ґвязда Олекса	2.00
167 Кульматицький Іван	2.00
173 Дмитро Каров	5.00
173 Петро Щерба	2.00
178 Michael Dobriansky	2.00
194 Івасик Микола	2.00
204 Микола Мороз	2.00
204 Василь Жеребецький	2.00
206 Тома Лаба	2.00
206 Пилип Стойко	2.00
206 Іван Туз	1.00
206 Йосиф Квасницький	1.00
211 Стефан Дзера	2.00
213 Moses Kobylinski	2.00
217 John Pastuszyn	2.00
219 William Leszchyn	2.00
220 Григорій Гарасим	3.00

Відділ:	Жертва:
221 Михайло Баран	2.00
221 Kunio Dmytro	2.00
233 Александра Шафранська	1.00
239 Harry Hrychiw	2.00
241 Даниїл Лукинник	2.00
277 Василь Дерлиця	2.00
300 Василь Олексюк	2.00
300 Микола Шибінський	2.00
300 Френк Кавчак	2.00
300 Володимир Шибінський	1.00
301 Андрій Мидзяк	2.00
301 M. Medyk	1.00
325 Дмитро Скіско	2.00
350 Кароль Кульгавич	2.00
361 Мартин Малетич	10.00
361 Михайло і Станіслава Гурин	5.00
361 Василь Брездень	3.00
361 Савіцький Максим (1947)	2.00
361 Шипула Іван (1947)	2.00
361 Шуст Микола (1947)	2.00
361 Дмитро Чорнюк	2.00
361 Михайло Демцьо	2.00
361 Йосиф Івах	2.00
361 Іван Галичин	2.00
361 Василь Галичин	2.00
361 Петро Гевко	2.00
361 Ілія Кошмійчук	2.00
361 Волф Олекса	2.00
361 Микола Олійник	2.00
361 Стефан Шевців	2.00
361 Микола Шуст	2.00
361 Василь Витяж	2.00
361 Іван Вовк	2.00
361 Анастазія Януш	2.00
361 Микола Левкович	2.00
361 Андрій Волошин	1.00
370 H. Wasylyniuk	1.00
376 Sylvester Stebak	2.00
379 Григорій Шавалюк	3.00
390 І. Прохніцький	2.00
396 Michael Krymski	2.00
455 Петро Королишин	2.00

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союзу!

Світовий Конгрес Українського Жіноцтва

(Докінчення зі стор 1-шої)

доклад на тему десятгень українськоі жінки в Америці. Згадала за піонірську працю У. Н. Союзу і „Свободи" і цей вклад, що його вложила жінка в усі церковні, народні, культурні та мистецькі досягнення американських українців. Про завдання української жінки на еміграції говорила п-ні Ярослава Чубата. Вона підкреслила вагу дому і виховання молодого покоління у своїй вірі й в своїх традиціях, потребу клюбів, діточих садків, пласту, вакаційних осель, згадуючи за післанництво жінки як амбасадора української справи у тих країнах, де вона живе.

Комерс з музичною програмою.

Ввечорі першого дня нарад відбувся в Українськім Народнім Домі при вулицях 23 і Бравн комерс, получений з музичною частиною, якою проводила п-ні Марія Хомин, що представляла молодих, але добре вишколених, виконавців програми. Виступали: Броня Кульчицька, челістка; Аделя Кульчицька, піяністка, як солістка і акомпаніяторка; Люба Головата, скрипачка; Геня Букай, гарфа; та п-ні Анна Мельник, що відспівала своїм милим сопрановим голосом кілька пісень, по-українськи і по-англійськи. По вечері п-ні Олена Лотоцька, повитавши переповнену гістьми галю, представила п-ню Іванну Бенцаль як тостмайстра, яка по привіті покликала промовців. Д-р Л. Мишуга нагадав у привіті, як глибоко відчувала і розуміла Леся Українка вагу і силу трагедії в житті людини і нації, заслуживши собі в І. Франка назву „одинокого мужчини" в українській літературі. П-ні Марія Ребет, що приїхала зі скитальцями, заявила, що ці труди, які положено в справі скликання Конгресу, відчує уся Україна і добре собі це запам'ятає. Ствердила, що ні моря, ні континенти не змінили сердець українських жінок, що всюди відчувають і розуміють вагу допомоги боротьбі України за волю. Ред. Богдан Катамай висказав подив з приводу так вдалого Конгресу, розповідаючи ще про труднощі, які треба було перемогти, щоби дістати делегатов з Европи. П-ні Анастазія Біловус підкреслила, що є учасницею найкраще зорганізованого жіночого Конгресу, звертаючи увагу на виховання молоді. о. А. Уляницький говорив про значення жінки в житті народу, зазначуючи, що ще живе українська мати, тому ще й живе український нарід. П-ні Ольга Заяць і п-ні Катерина Кравс, обидві з Канади, висказали своє незвичайне вдоволення з щирої гостини, якої зазнали, та з науки, якої набрали з цікавих рефератів та цілого Конгресу, а вони прибули сюди, щоб чогось навчитись. П-ні О. Лотоцька закінчила комерс переданням привіту від п-ні Оксани Коченкової, що взивала українське жіноцтво видержати в боротьбі з большевизмом, що зробив з колись квітучої України пекло на землі.

Другий день нарад.

Суботнішні наради Конгресу відкрила п-ні О. Лотоцька, а проводила ними п-ні Ірина Павликовська. Наради почалися дискусією над рефератом п-ні Чубатої. Забирали слово різні делегатки, як пані: Сивуляк, Бойко, Кісілевська, Целевич, Мураль, Кульчицька, Бенцаль, Савчук, Штогрин, Пушкар, Корпало, Біловус, Шлюзар, Козаченко, Сена, Волянська, Демидчук.

В дальшій дискусії порушувано такі проблеми: українська родина, подружжя, релігійний і національний дух в родині, пошана української мови і українських традицій, потреба матеріялів в англійській мові про геройчні постатті українського народу і т. п. Особливо зворушливо говорила п-ні Уляна Целевич, щойно прибула до Америки, хоч тут роджена, коли розповідала про враження, якими наповнила її серце Українська Земля, по якій вона ходила зі святістю та як до неї кожний камінь у Львові промовляв, чия це земля, та скільки крови пролято в її обороні.

П-на Олена Мураль, говорячи по англійськи, взяла в оборону тут роджене покоління і, згадуючи за останній з'їзд Української Молоді Північної Америки, що відбувся в Акроні та де було понад тисячу молоді, питала: Для кого ця молодь це робить, чому влаштовує культурні виступи, для якої справи видаються тут книжки про Україну, видавані англійською мовою, виходить „Юкрейніен Вікли" і т. п.

Реферат про скитальчу проблему й наше становище до неї виголосила п-ні Марія Демидчук, розглядаючи справу переселення й розселення українських скитальників з гуманної та національної точки, а в Америці щей з інтересу посилення української етнічної групи. Підкреслила потребу допомоги переселенню з боку наших організацій по місцях, а зокрема відділів наших центральних допомогових організацій. В живій дискусії п-ні І. Бенцаль згадала діяльність Жіночої Секції ЗУАДКомітету; п-ні О. Штогрин і Е. Савчук підкреслили потребу негайної допомоги хворим скитальникам, домагаючись більшої активности в придбанні аплікацій, потрібних для спровадження скитальців до Америки; Я. Чубата взивала не забувати творців української культури ;С. Пушкар піднесла брак сильнішого контакту між жіноцтвом і Допомоговими Комітетами, А. Біловус взивала до адоптування сиріт, п-ні Шлюзар зазначила, що й в Канаді жіництво сповняє свої обов'язки в справі переселення скитальників, п-ні Козаченко домагалась вислання одної жінки з Америки до Европи в скитальчих справах, а п-ні Сена зазначила, що чоловіки замало допомагають жінкам у допомозі скитальникам . П-ні О. Лотоцька відчитала дещо з наспілих телеграфічних й письменних привітів, яких було дуже багато з Америки, скитальщини, Канади, та з усіх сторін світу. Усно вітав д-р І. Єрмаченко від Білоруської Центральної Ради, а п-ні Ніна Кіт від Білоруських Жінок в Америці. Обидвоє говорили по-білоруськи на тему об'єднання українців з білорусинами в змаганні до визволення України і Білорусі.

Пополудневі наради.

Пополудні продовжувано реферати, виголошувані англійською мовою. П-нна Марія Куси говорила про тісний зв'язок між культурою і політикою, що дається найкраще завважити в історії українського народу, якому відбирано його мову і нищено його культуру для політичних цілей, для його поневолення. Вказала, що треба робити, щоби допомогти визволенню України, піддаючи в резолюції потребу заложення Українського Культурного Інституту в Америці. Миссис Стюарт Вилиємс з Пенсилвенія Федерейшен оф Вимен Клоб говорила про спільне завдання усіх жінок працювати для миру. П-ні Марія Гамбаль говорила про українське жіноцтво в світі та як воно повинно ставитись до ідеалів свободи і демократії та за них боротися. Демократія проти насилля, говорила прелегентка. Миссис Едвард Пейн, голова „Камон Коз" говорила про воюючу Україну та трагедію світу і Америки, що вони так мало про це знають. Чому Америка не має допомоги Україні, коли допомагає Китаєві й іншим країнам, що ставлять опір комунізмові й московській агресії? — питала референтка, заглушена потрясаючими оплесками виповненої вщерть делегатами і гістьми галі. Миссис Пейн виявила глибоке розуміння боротьби українського народу за волю зокрема підкреслюючи, що Україна це захід, це західна культура, яку треба так рятувати, як рятуємо інші західні країни.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій і закінчення.

Після докладів п-ні Ребет зреферувала від імені Комісії справу створення світової організації українського жіноцтва. Стануло на тому, що ця нова установа буде складатись з організацій, в яких згуртоване жіноцтво поодиноких країн. Вони матимуть своє заступництво. З пропонованих назв Федерація, Рада, Об'єднання — одноголосно прийнято назву: Федерація Українських Жіночих Організацій. Вона має складатись з представниць головних українських організацій різних країв, і не матиме політичного характеру. Конгрес дав на це усе згоду, як і прийняв з одушевленням вибір п-ні Олени Кисілевської на голову Федерації. Одноголосно прийнято теж запропонований склад Тимчасової Управи. Потім відчитано цілий ряд резолюцій, що обіймають чи не кожну ділянку громадського життя, зокрема там, де жінка повинна мати найбільші впливи. Серед звучання промовляли ще пані: Кисілевська, Павликовська і Лотоцька, що закінчили наради. Відспіванням американського і українського національних гимнів та гимну Союзу Українок закінчено ділові наради цего важливого конгресу, що відкриває нову сторінку в історії зорганізованого українського жіноцтва.

Прощальний бенкет.

На закінчення Світового Конгресу Українського Жіноцтва влаштовано ще в суботу ввечорі в готелі Адельфія святочний бенкет, де гостей повітала п-ні І. Бенцаль, представивши п-ню Степанію Катамай як тостмайстра. Між промовцями були: д-р Лонгин Цегельський вітав жіноцтво від імени Панамериканської Української Конференції, зазначуючи, що Конгрес був під кожним оглядом імпонуючою імпрезою. П-ні Анна Бодак з гумором заявила, що будь раз українські чоловіки переконались, що може зробити українська жінка в суспільному житті. П-ні Євгенія Ситник висказала віру і надію, що жіноцтво в Канаді виповнить усе те, що на нього припало в сучасну пору. Голова Українського Конгресового Комітету, Степан Шумейко, промовляючи по-українськи і по-англійськи, зложив привіт від УККомітету, даючи короткий начерк політичної праці цеі організації, що боронить український поневолений нарід та наших скитальників. П-ні Заяць з Канади певна великих успіхів Конгресу. Д-р Л. Мишуга вказував на те, що жіноцтво має з чим вертатися з цього Конгресу, маючи що оповідати і значучи що робити. Дейвид Мартин з Рефюджі Дефенз Коміті виголосив довшу промову про світові конфлікти та ту велику ролю, яку в них відіграває нині Україна. Висловив повну віру, що коли тоталітаризм буде цілковито знищений, Україна знайде належне їй місце між вільними, державними і демократичними народами. Дмитро Андрієвський зложив привіт від Української Національної Ради в Европі, підкресливши консерватизм української жінки як велику цінність, що зберігає родину, релігію, а тим самим основу рідної держави. П-ні Багрянівська вітала жіноцтва подихом Рідної Землі, оцею Волинню, де вона ще не так давно була та де українське жіноцтво ризвинуло за короткий час дуже живу діяльність. Д-р П. Дубас, взивав до ліквідації усяких непорозумінь і спільної праці. Містер Фрейзер з Інтернешенел Інститут підкреслив, що українці повинні пишатись своєю культурою і почуватись в Америці як дома, бо властива сила Америки в культурі усіх народів. Зазначив, що українці дуже важливий елемент, це найсильніша опора в боротьбі з комунізмом. Ще зроблено овацію п-ні Кисілевській та п--ні Лотоцькій, яка закінчила бенкет прощальним словом. Опісля відбулася товариська забава для молоді й старших. На чергові дні заповіджена Конвенція Союзу Українок Америки.

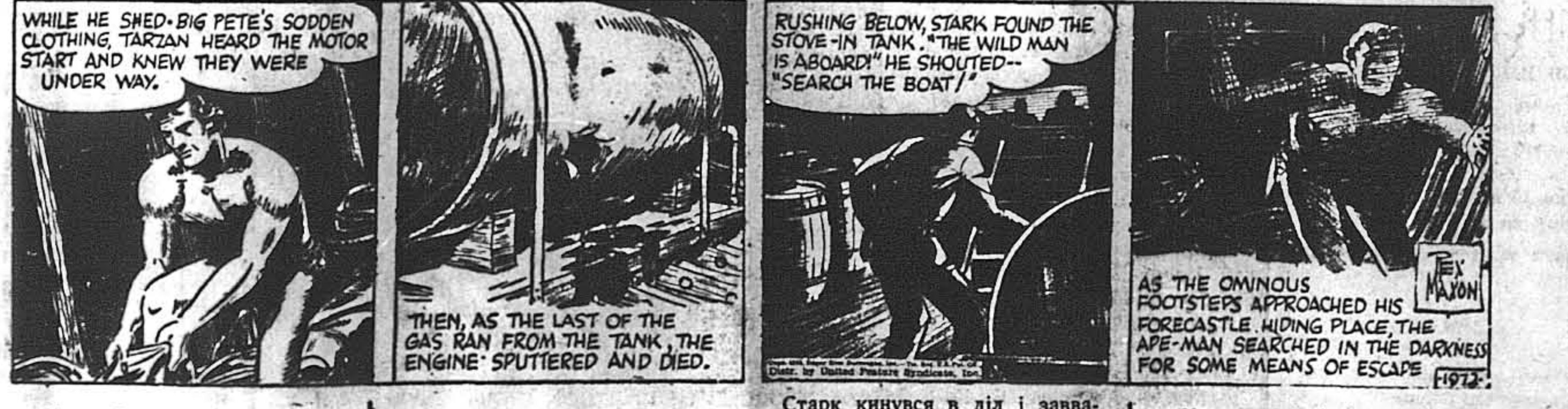

ТАК ВБИРАЛАСЬ КОЛИСЬ БАБУНЯ, А ТЕПЕР ЗНОВ У МОДІ!

ПОШУКУВАННЯ

ОЛЕКСАНДРА І ВОЛОДИМИРА ДИЦЬО зі Львова шукає тітка Олександра Кукрицька. Вістки прошу слати на адресу: 457 WEST 17th STREET; NEW YORK 11, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1972. Тарзан в данці.

Коли Тарзан розбирався з мокрого одягу Великого Піта, він почув, як застардував мотор і лодка почала випливати.

Як уже рештки газоліни витекло, мотор станув.

Старк кинувся в діл і завважав, що тенк продірявлений. „Дикий чоловік є в лодці" — крикнув він. „Перешукайте корабель!"

Коли зловіщі кроки зближалися до передної частини корабля, Тарзан почав шукати якогось способу втечі.